

LIST IZLAZI TJEDNO. GODISNJA PRETPLATA 30 DIN. ZA INOZEMSTVO 60.— OGLASI PO NAROČITOJ TARIFI.

GODINA VIII. BROJ 45. Šibenik, 7. studenoga 1937.

RUKOPISI SE NE VRAĆAJU — ADRESA UREDNIŠTVA I UPRAVE: ŠIBENIK pp. 17.

Uličnjački napadaji

Skoro nema novine, ni katoličke ni nekatoličke, ni liberalne ni arksističke, koja nije na svojim ranicama iznijela mišljenje o natu našega konkordata, to jest edunarodnog ugovora između svete Stolice i kraljevine Jugoslavije. Sada je na koncu, prilikom biskupskih konferencija u Zagrebu, glavnom gradu Hrvatske, rekao vojui i čitav naš katolički episkopat.

Riječ, koju su naši biskupi izrekli, napisali i predali štampi, do ojna je hiljadugodišnjeg iskustva i ponosa katoličke Crkve. ratka je i jasna kao što su bile ratke i jasne Kristove riječi s koma je šibao i razotkrivao ogavne prizrije svoga vremena.

Ovako nam poručuju: »Katolički Episkopat razmotio je na svojoj redovnoj konferenciji pitanje konkordata između svete Stolice i kraljevine Jugoslavije.

Katolički Episkopat drži, da mu ne dopušta čast reagirati na uličnjačke napadaje, koji su se očitovali u posljednje vrijeme protiv konačno ratifikaciji konkordata.

Katolički Episkopat smatra, da nije više potrebno reagirati ni na neiskrenost devetnaestogodišnjeg uvjeravanja o ravnopravnosti katoličke Crkve u kraljevini Jugoslavije.

Katolički će Episkopat znati u svakom slučaju braniti prava katoličke Crkve i šest milijuna katolika u ovoj državi, te je za reparaciju svih nepravda poduzeo potrebite mjere.

Zar nisu te riječi uzvišene u ovom miru i gorde u svojem dravom ponosu? Baš takve su takve se dolikuju predstavnicima vjere, iskusne, nepobjedive i kulturne katoličke Crkve!

Nemojmo misliti da je pretjeran onaj izraz o »uličnjačkim napadajima«! Bili su i gori i niži od uličnjačkih! — Ko je čitao sve one prošure i letke, proči konkordatu, kao što je, na primjer, ona protačka i nepojmljivo ogavna »Kleuva vile Hilendarke«, moraće tražiti još jači i oštiji izraz, ali ga neće moći pronaći.

A ko može prirediti i izvršiti uličnjačke napadaje? Samo uličnjaci!

Nije sve zlo, pa tako ni ova niska borba oko konkordata. O ovom prilikom smo mogli štošta na-

Nakon biskupskih konferencija

Saopćenje za javnost

Od 22. do 28. X. t. g., kako smo već javili, održane su u Zagrebu Biskupske Konferencije, nakon kojih je Predsjedništvo Biskupskih Konferencija izdalo ovo saopćenje za javnost:

I. Katolički Episkopat razmotrio je na svojoj redovnoj konferenciji pitanje Konkordata između Sv. Stolice i Kraljevine Jugoslavije. Katolički Episkopat drži, da mu ne dopušta čast reagirati na uličnjačke napadaje, koji su se očitovali u posljednje vrijeme protiv konačno ratifikaciji Konkordata.

Katolički Episkopat smatra, da nije više potrebno reagirati ni na neiskrenost devetnaestogodišnjeg uvjeravanja o ravnopravnosti Katoličke Crkve u Kraljevini Jugoslaviji.

Katolički će Episkopat znati u svakom slučaju braniti prava Katoličke Crkve i šest milijuna katolika u ovoj državi, te je za reparaciju svih nepravda poduzeo potrebite mjere.

II. Katolički Episkopat jednostavno je uredio pitanje Katoličke Akcije na teritoriju Kraljevine Jugoslavije.

Solidarnost sa španjolskim katolicima

Pismo naših biskupa primasu Španjolske

Naši biskupi sa svojih nedavnih Biskupskih Konferencija upravlili su ovo pismo kardinalu Izidoru Goma y Tomasu, toledskom nadbiskupu i primasu Španjolske:

»Uzoriti Gospodine! Katolički biskupi kraljevine Jugoslavije na posljednjoj biskupskoj konferenciji održanoj u Zagrebu mjeseca listopada, proučili su i kolektivnu poslanicu španjolskog Episkopata, upravljenu na Katolički Episkopat čitavoga svijeta.

Nije potrebno, da vas uvjeravamo, kako nismo ni časak sumnjali o ispravnom držanju katoličke Crkve u Španjolskoj i tokom zadnjih godina, kad su počela opasna previranja u Vašoj toliko ljubljenoj domovini. Ali kad bi i tračak sumnje ostao bio u našoj duši, njega

III. Katolički Episkopat Kraljevine Jugoslavije izriče svoje pune simpatije njemačkim katolicima uz želju, da njemački narod što prije doživi »Mir Kristov u Kraljevstvu Kristovu«.

IV. Španjolski Episkopat poslao je svim katoličkim biskupima svijeta kolektivno pismo, u kojem im prikazuje pravu istinu o događajima u Španjolskoj. Episkopat Kraljevine Jugoslavije proučio je to pismo te sa svojih konferencija poslao španjolskim biskupima primjereni odgovor kao izraz svoje sućuti i solidarnosti.

V. Katolički Episkopat promotrio je i općenite prilike u svijetu. Konstatirao je, da uporedo s odbacivanjem Kristove nauke rastu u svijetu nasilja, nepravde i zla svake vrsti. Tih zala nisu kadre odstraniti ni krvave revolucije ni nove poganske religije ni ikoja ljudska znanost, nego jedino potpuni povratak Kristovu evanđelju. Zato katolički Episkopat pozivlje svoje vjernike, da podvostruče svoje molitve neka bi Bog zalutale doveo do spoznanja istine, progonjenima vratio mir, a Crkvi svojoj slobodu.

bi bez sumnje raspršila vaša Poslanica. Jer analiza uzroka, koju nam dajete u njoj, a koji su doveli do strašnoga klanja, rušenja spomenika klasične umjetnosti, paljenja mirnih domova, omogućuje svima ljudima dobre volje, jasan pogled, zašto je došlo do besprimjernog bratoubilačkog rata. Ali analiza, koju ste dali u vašoj Poslanici istodobno je upozorenje, kojemu ne treba dokaza, kamo vodi demoralizacija puka, nemarnost vlada i vlasti, da zakoni ljudski budu u skladu sa zakonima Božjim.

Iz vaše Poslanice vidimo jasno, da praktički ateizam vlasti i društva znači isto što i samoubijstvo roda ljudskoga.

Koje dakle čudo, uzoriti go-

ti, niti ćemo pred nikim služnički padati na koljena. To dolikuje drugima, koji su i dosad to prakticirali, a ne okupljenoj djeci svete katoličke Crkve.

Ali, eto, drago nam je da su se otkrile tajne mnogih srdaca. Te »tajne«, u stvari, za razumne, i nisu bile tajne, ali karte su se, ipak, javno bacile i otvorile na stoju.

Crkva je uz narod, i narod će biti uz Crkvu. To nam je dosta! I neka se neko usudi navali na ta dva bedema, pa će se uvjeriti, »kako o te krši zub svoj zaman krši«.

spodine, da smo mi jednodušni s vama u naziranju, da ovo nije građanski rat, nego borba dviju civilizacija, kršćanske i boljševičke, ako se može govoriti o civilizaciji, kad se govori o materijalističkom marksizmu.

Mi stoga podizemo ruke k Bogu, k Bogu mira, da dade Crkvi svojoj u Španjolskoj mir. I mi smo uvjereni, da će Bog uslišati molitve naše i svega katoličkog svijeta. Dobri pak Bog neka iz razvalina sadanje Španjolske stvori novu, pomladenu Španjolsku. Iz Španjolske klanja i mržnje, Španjolsku mira i ljubavi.

Uvjereni smo, da nije daleko čas, kad će njezini sinovi jedan drugome pružiti ruke i oprostivši međusobne nepravde prionuti na posao oko ponovne izgradnje Španjolske. One tradicionalne Španjolske, poznate svuda sa svoje duboke religioznosti, znanstvenog rada i kršćanskog umjetničkog stvaranja i djelovanja.

I dok završujemo naše pismo, izričemo Vam osjećaje svoje iskrene i trajne ljubavi u Kristu.

DR. ANTE BAUER, nadbiskup predsjednik Biskupskih Konferencija.

Katoličke pobjede

RAD KATOLIČKIH SVEUČILIŠTARACA

U Tokiu je katoličko sveučilište. Ustanovili su ga i vode Isusovci. Slušači su većinom pogani, a dosta je i katolika. I ti slušači-katolici su razvili sjajnu akciju. Djeluju osobito karitativno. Područje njihova rada je veliko i siromašno tokijsko predgrađe koje ima 10 hiljada obitelji, t. j. 40 do 50 hiljada duša. Tu se skupila sva velegradska sirotinja. Očajne prilike proletarskoga stanovništva uzalud su vapile za pomoć. Poganski se svijet nije brinuo za njih. Odazvali su se katolički akademičari tokijske univerze, koji žele donijeti zapuštenim i praznim dušama sunca i svjetlosti.

Ne srame se ići u zamazano predgrađe, u razbijene barake. Prvi je njihov cilj: donijeti ljudima duhovnu utjehu. A da to što lakše postignu, po svojim silama ih nastoje riješiti iz socijalne bijede.

U početku je drvena baraka bila središte njihova rada, a danas je na

A što ćemo o sad razumijevati pod milozvučnom riječju: »verska trpeljivost«? — Ona će za nas značiti: što je moje — moje je, a što je tvoje opet je moje. — Ili: Ja mogu što hoću, a ako ti to ne možeš, stisni zube i mramorkom šuti. Šuti, makar te na kolac nabijali i vatru pod tobom pali. Sve prema onoj: »Niti pisnu, niti zubi skrinu«.

Neka im bude! Mi ćemo, međutim, živjeti i raditi imajući na umu onu: Svaka sila za vremena, a nevolja redom ide... Ig.

onom mjestu lijepa, prostrana moderna zgrada. Novi dom je postao stalno utočište u svim nevoljama.

Akademikari redovito posjećuju o-bitelji te im donose materijalnu pomoć, a osobito duhovnu. Kroz praznike za boležljivu i siromašnu djecu se pobrinu za ljetovališta. U večernjoj školi poučavaju djecu. U domu svaki dan dobiva hranu 50-tero djece.

I za liječnike su se pobrinuli. Redovito se izmjenjuju, a sve je besplatno.

U domu je dvorana za priredbe, predavanja, filmove

Jasno, da plod nije izostao. To nam potvrđuju riječi o. Lasalla, osnivača i glavnog radnika, prigodom 50-godišnjice karitativnog rada: „Prije pet godina je na ponoćki bilo samo par studenata. Tada smo morali obavljati bogoslužje potajno iz obzira prema susjedima. A danas je sveta božićna noć za mnoge stanovnike u okolici glavni događaj cijele godine. Svi dođu i žele slušati o novorodenom Djetetu, koje je nama i njima donijelo ljubav.“

Rad katoličkih sveučilištaraca pobudio je pozornost i odobravanje.

ZA KATOLIČKO SVEUČILIŠTE

U Washingtonu je veliko katoličko sveučilište. Rektor te visoke škole javlja, da je primio u zadnje vrijeme 94 hiljade 334 dolara za nju, što odgovara približno vrijednosti od 4 milijuna 700 hiljada dinara. Ti su milijuni dokazom, da američki katolici znadu cijeniti, koliko vrijedi katoličko sveučilište.

CRNCI U NEDJELJU

Crnački poganski poglavar je u nedjelju silio katolike, da mu rađe. A oni su mu odgovorili: „Čitavu ti sedmicu vrlo rado radimo; ali današnji dan je dan najvišega Gospodara; danas ti nećemo raditi; danas idemo u crkvu zahvaljivati se i snage sakupljati za dobar život.“ Za taj junački odgovor je svaki dobio 50 udaraca bičem. To se više puta ponovilo.

O, kako mogu ovi crnci zastidjeti nas, evropske katolike!

PROGON KATOLIKA U NJEMAČKOJ nastavlja se. U Münchenu i drugim mjestima zatvorene su ovih dana mnoge omladinske katoličke organizacije kao protudržavne.

PEKO

Veliki izbor jesenskih cipela
za dame, gospodu i djecu.

ŠIBENIK

Kralja Tomislava

Podlistak

Točkice s putovanja

16. Auto-vlakom do Siene

Sjećam se, da sam vidio, ne znam u kojem listu, pred nekoliko godina snimak novo izumljenog auto-vlaka, koji »leti«. Od tada već nisam imao prilike, da ga vidim ni na slici, a još manje u naravi, jer kod nas, mislim, još nisu ušli u promet, pa mi je ona slika već bila izbljedila iz pamćenja.

Stojeći dakle na stanici i čekajući na vlak, koji je po rasporedu morao već stići, upitah napokon, kada stiže vlak za Sienu. Pokazao mi na auto-vlak i rekoše, da je to. Još jednom za svaku sigurnost upitah, pa kad mi isto odgovoriše, udoh bez daljnijega i udobno sjedoh na crvene meke duške, dok prtljagu jedva strpah pod noge. Kasnije sam se morao i ja skupiti radi mnoštva putnika. Ovi auto-vlakovi su se pokazali veoma nespretni za redoviti putnički saobraćaj, jer su premaleni. Tako su barem putnici zborili.

Prednost je ovih vlakova, što idu na benzin i što postizavaju razmjerno velike brzine, te vrlo dobro dolaze modernom čovjeku, koji živi u brzinama. Moderno vrijeme

ŽIVOT S CRKVOM

Crkveni kalendar

Nedjelja, 7. XI.: *Dvaideset i peto nedjelja po Duhovima.* — Sv. Engelbert. Bio je biskup u gradu Kölnu. Za obranu slobode i prava sv. Crkve podnio je teške i strašne muke.

Ponedjeljak, 8. XI.: Sv. *Gottrid* (Bogomir). Najprije bio je opat u nogentskom samostanu, a g. 1103. bio je izabran za biskupa grada Amiensa. Njegov biskupski dvor bijaše zaklonište bijednika i siromaha. Upravljaajući biskupijom mnogo je gorkih ispilo, dok nije na današnji dan Bogu svoju patničku dušu izručio.

Utorak, 9. XI.: Sv. *Teodor*. Bio je vojnik. Kad je bio tužen radi svoje vjere, o-vako je odgovorio sucu: „Jest. Ja sam kršćanin. Vjerujem u jednoga Boga. Ja sam vojnik Kristov. Sijecite me, tucite me, bijte me, ali, ja se nikada neću pokloniti krivim poganskim bogovima.“ God. 306. bijaše bačen u vatru i tako je završio svoj život.

Srijeda, 10. XI.: Sv. *Anarija Avelin*. Rodio se g. 1521. Pripadao je Redu Teatina. Ideal mu je bio živjeti za druge, raditi, žrtvovati se i umrijeti za druge. Bio je suvremenik sv. Karla Boromejskoga. Sve je sile ulagao, da reformira tadašnje svećenstvo. Umro je u osamdesetj godini g. 1608. od kapi, u času, kad je pred oltarom započeo sv. Misu.

Četvrtak, 11. XI.: Sv. *Martin*, biskup grada Toursa u Francuskoj. Rodio se 330. g. od poganskih roditelja. U petnaestoj godini stupio je u vojsku. Jedne zime susreo je na putu siromaha, gola i gladna. Martin uze mač, presječe svoju kabanicu i polovicu dade golom siromahu. Slijedeće noći ukaže se Isus sv. Martinu, zaogrnut polovicom njegove haljine. G. 371. postao je biskupom u gradu Toursu.

Petak, 12. XI.: Sv. *Martin*, Papa i mučenik. Postao je Papa g. 649. Morao je da izdrži tešku borbu s tadašnjim krivovjercima. Carigradski car bacio ga je s papinske stolice i prognao u grad Kerzon. Tu je satrven od boli, tuge i poniženja. Ispustio svoju veliku dušu 16. rujna 655.

Subota, 13. XI.: Sv. *Stanislav Kostka*, zaštitnik mladeži. Bio je kneževskoga roda. Već kao dječak pobjegao je u Rim i stupio u Družbu Isusovu. Bio je mali serafin ljubavi prema Isusu i Gospi. Umro je u 18. g. u Rimu.

Nedjelja XXV. po Duhovima

Čitanje poslanice bl. Pavla apostola *Kološanima* (3, 12-17): — Braćo! Obucite se kao izabranici Božji, sveti i ljubezni, u srdačno milosrđe, dobrotu, poniznost, čednost, strpljivost; podnoseći jedan drugoga i opraštajući jedan drugomu, ako ima ko tužbu na koga: kao što je i Gospodin vama oprostio, tako i vi! A vrhu svega toga imajte ljubav, koja je veza savršenstva. I mir Kristov neka radosno vlada u vama vašim, na koji ste i pozvani u jednome tijelu; i zahvalni budite! Riječ Kristova neka stanuje u vama obilato; u svakoj mudrosti učite i opominjite sami sebe sa psalmima,

zahtijeva, da se što više skrate prostori i razmaci, da se sa Staroga na Novo kopno stigne kroz jedan dan, da se slobodno plovi u carstvu muka stratosfere. Pa ipak moderni čovjek, koji posjeduje vratolomne brzine, ne stigne svakamo, a onaj stari, koji je mjeseci i mjeseci trebao, da prevali daljinu, koju današnji čovjek prevale u par sati, iako nije svakamo stizao, ipak je bio sretniji od čovjeka mahovitih brzina. Nova vremena — novi zahtjevi!

Na sve to sam mislio leteći u tom izumu brzine, u komu se putnici kao pijani klimaju amo tamo, koji ostavlja zaselke, polja, brežuljke i stabla u nekom ludilu trkača, koji je pred ciljem u posljednjem času pred pobjedom.

Što bi dlanom u dlan, projurili smo preko raskršća, na kome je nekoć sv. Franjo činio brata Masea, da se okreće oko sebe, e da spozna Božju volju, kojim im je pravcem krenuti.

Jureći ispod brda Amiate takvom smo ga brzinom ostavljali, te se činilo, kao da se razlila po nje-mu živa, koja se tu kopa, i da uzbuđeno titra. »Treba ti na brdo Amiatu uzaći — kaže neki pjesnik — pa ćeš pred očima Sienu naći.« I bez uspona auto-vlak ju je našao i za čas — dva već smo je sa stani-ce gledali.

F. Denys

himnima i duhovnim pjesmama, zahvalno pjevajući u sreima svojim Bogu! Sve što god činite riječju ili djelom, sve (činite) u ime Gospodina Isusa Krista, zahvaljujući Bogu i Ocu po Isusu Kristu Gospodinu našem!

† *Slijedi sv. Evanđelje po Mateju* (13, 24-30). — U ono vrijeme reče Isus mnoštvu ovu priču: Kraljevstvo je nebesko slično čovjeku koji posija dobro sjeme na njivi svojoj. A kad ljudi spavahu, dođe njegov neprijatelj i posija kukolj među pšenicu pa otide. A kad usjev uzraste i rod donese, tada se pokaza i kukolj. Tada dođe sluga domaćina i rekoše mu: „Gospodaru, nijesi li ti dobro sjeme posijao na njivi svojoj? Otkuda dakle kukolj?“ I reče im: „Neprijatelj čovjek to učini.“ A sluga rekoše: „Hoće li da idemo i da ga iščupamo?“ I reče: „Ne, da ne biste čupajući kukolj izgulili zajedno s njim i pšenicu. Ostavite da oboje raste do žetve, a u vrijeme žetve reći ću žetocima: Pokupite najprije kukolj i svežite ga u snopove da se spali, a pšenicu sakupite u žitnicu moju.“

Pšenica i kukolj

Katolička liturgija zapravo poznata samo 24 nedjelje po Duhovima. Ali više puta, radi toga što Uskrs dođe rano, moraju se još i druge nadodavati. Tako katkada, kao na primjer i ove godine, ima 27 poduhovskih nedjelja. Dvaideset četvrta se uvijek slavi kao zadnja, a između dvadesetitreće i dvadesetčetvrte umeću se nedjelje koje ostanu po Bogojavljenju.

Danas, dakle, slavimo dvadesetipetu nedjelju po Duhovima, a zapravo je peta po Bogojavljenju; uzima se, naime, njezin misni obrazac.

Kao svaka, i ova je nedjelja puna spasonosnih pouka i milosnih pobuda. Još uvijek dolaze pred nas apostol Pavao i uči nas pravom kršćanstvu, koje se sastoji u »dobroti, poniznosti, krotkosti, strpljivosti, snažanju jedan drugoga i opraštanju...« A sve te kreposti nadvisuje ljubav, koja je, prema Pavlu i prema Kristu, veza savršenstva i vrhunac kršćanstva.

Kako smo maleni i nečisti kada se ogledavamo u takvom kristalnom ogledalu! Kao da smo se danas rodili, i kao da se nismo nikad oprali u krsnom zdencu i u čudotvornom ribnjaku svete ispovijedi!

Odmah iza Pavla pristupa k nama sam Krist i počima nam pričati onu istinsku priču o dobrom i lošem sjemenu, o pšenici i kukolju.

Sijao je Krist, sijali su apostoli i svi Njegovi nasljednici do danas. Koliko je od vremena Kristovih do danas posijano dobrog sjemena po ovoj zemlji? Pa ipak je toliko kukolja!

Ko je onaj neprijatelj čovjek koji posija kukolj po pšenici? Zar

nisi to i ti? Koliko puta si sija sjeme zla po tuđim njivama, i koliko puta si dozvolio da ga siju p njivi tvoga sreća?

Danas je dobro razmišljati riječi: Kukolj će biti spaljen u vatri, a pšenica će biti sakupljena spremljena u žitnicu sretno vječnost. Jer — molimo u prikaznoj pjesmi — »neću umrijeti nego ću živjeti i kazivati djela Gospodnja.«

Čuli smo sve to i u drugim prilikama, ali smo previše zaboravili. Zato je dobro da nam Crkva istomišlji iste savjete češće doziva pamet. Samo se nemojmo uvijek oglašivati. Bar je slušajmo u trenutku dok nam govori, pa će uvijek nešto ostati i u pameti i u životu.

Litur

Po državi

APOSTOLSKI NUNCIJ U ZAGREBU

BU. Na proputanju iz Rima 1. t. m. zadržao se u Zagrebu apost. nuncij pr. g. Hermenegildo Pellegrinetti, s kojim je bio tajnik nuncijature Bertoli. Pohod je zagrebačkog nadbiskupa preuzv. Bauer te se sastao sa preuzv. g. nadbiskupom-k. adjutorom drom Stepincem i gg. biskupima, koji su se još nalazili u Zagrebu: drom Njaradijem, drom Bonefacijem, drom B. rićem i drom Akšamovićem. 2. t. m. otputovao za Beograd.

O SUKOBU SELJAKA S ORGANIZACIJOM ZANDARMERIJE U NOVOGRADCU u kotaru virovitičkom Ministarstvo unutrašnjih poslova 1. t. m. izdalo je ovo službeno saopštenje: »Vrečić Stjepan, seljak iz Novog Gradca srez virovitički, prijavio je sreskom načelstvu, da danas prije podne održati u Novom Gradcu zbor bivše HSS. Pošto prijavi nije odgovarala zakonskim propisima, srski načelnik zabranio je održanje zbor. Protivno ovoj zabrani prijavitelj Vrečić Mesarov Martin, narodni zastupnik sa 1. ste dra Mačeka iz sela Gorja, srez virovitički, htjeli su da održe ovaj zbor, na koji su preko svojih povjerenika bili prikupili nekoliko stotina svojih pristaša, među kojima je izvjesni broj bio naoružan revolverima, skraćanim puškama i raznim rudem. Prema uputstvu sreskoga načelnika, voda žandarmerijske patrole, koja s ovom selu nalazila radi održanja reda, saopćio je Vrečiću i Mesarovu ponovno da skupština nije odobrena i pozvao ih ime zakona, da prisutnima savjetuju, da s razidu. Narodni zastupnik Mesarov nije htio ovo učiniti, već je izvadio revolver opalio jedan metak u pravcu žandara. Ko mandirao je svojim pristašama juriti u žandare vičući: »Ja sam zakon!« Jedna grupa jurila je po komandi Mesarova u žandare, pucajući iz revolvera i drugog vatrenog oružja. Žandari su uhvatili zaklo i u obrani od ovoga napada upotrebili s vatreno oružje, kod čega je na licu mjesta ostalo 3 mrtva i nekoliko ranjenih osoba među kojima i sam Mesarov. Pod pritiskom oružanih pristaša Vrečića i Mesarova

stavnog razloga, jer nitko nema prava da iz Hrvata pravi ono, što oni nijesu, nit kada bili.

A ne može se naš zahtjev za zdrav narodni život u vjeri i po vjeri nazivati klerikalizmom. Mi nećemo klerikalizma. Križarstvo je bilo dosada i bit će prvo borbi protiv zlouporaba vjere u političke svrhe. Ali ćemo to snažnije i odlučnije tražiti, zahtijevati i raditi, da duh vjere poštenja i Božjega zakona prožme dušu Hrvatskog naroda i učini je nerazorivom i nepobjedljivom. Mi utom pogledu hoćemo u srca i duše naše omladine utisnuti samo ono, što je lijepo konstatao i gosp. Maček kao cilj Križarstva riječima: »Kada gledam napore suvremene Križarske omladine, onda mi se čini, da ona želi u korijenu riješiti velika pitanja poštena moralnog života i provesti u život zakon ljubavi čovjeka do čovjeka. Taj rad nije politički nit može biti politički.« Da, taj rad nije ni klerikalizam, on je zahtjev, da Bog bude u Hrvatskoj.

Ali mi smo, križarska braćo, uvijek naglašavali, da Hrvatska mora počivati ne samo na omladini vjere nego i na omladini znanja i prosvjete. I tu smo pred narod naš i omladinu našu nastupili otvorenim zahtjevom, da hoćemo novu, mladu hrvatsku kulturu. Kulturu hoćemo u prosvjetu hoćemo, koja će počivati na našem duhu, na dobrima, koja smo stekli i koja imamo, koja ne će biti eksportijaca t. zv. visoke kulture degeneriranih naroda. Nećemo, da nas kultura uče jevrejske biblioteke, jevrejsko-zidarsko-kapitalistički listovi, nit kultura-

Nova, mlada i Božja Hrvatska

(Govor dra Ivana Protuljipa na Križarski dan u Zagrebu 3. X. u Zagrebač. zboru)

(Svršetak.)

Ali mi smo bili i dosada svjesni, da je ovo najteže pitanje naše narodne sadašnjice i budućnosti. Mi znamo, da je mnogo onih, koji, čim se spomene vjera, Bog i poštenje, dižu dneku o klerikalizmu, koji je pogibeljan. Dreće na klerikalizam ne samo lože, ne samo plaćenička jevrejska štampa, ne samo prodane duše, koje služe novcu i tuđem kapitalu. Za ove je razumljivo, da ovi dreće i svuda vide crnu sablast klerikalizma. Ta zar bi masoni, zar bi sluge internacionalnog židovskog kapitala mogli biti mirni na zdravi katolički rad? Ta oni znadu dobro, da mogu vladati, sisati krv, gospodariti samo nad duševnim robljem, kojim su oduzeli vjeru, poštenje i Boga njegovu. Ali čujemo mi ove riječi o klerikalizmu često iz t. zv. hrvatske strane od mnogih, koji se inače kunu na evanđelje hrvatske narodne i državne misli. Hvala Bogu, takvih nema ipak mnogo, ali su zato ne manje pogibeljni. Pogibeljni su, jer otrov umataju u lijepe naše narodne boje i truju tamo, gdje je liječenje teško, ali i te treba raskrinkati nemilosrdno. Ne može se u Hrvatskoj biti Hrvat i pučkofrontaš i komunist. Ne može se u Hrvatskoj biti Hrvat i po selima i gradovima ubijati u narodnim masama moral, čistoću obitelji, širiti krive nauke bilo koje vrste. Ne može se to s jedno-

45.
zandari su se
su uspjeli da
dosadanjim
kojima je
Na lice m
inspektor.
— Suttra
— Saopće
obavlj
HSS s
o. m. j. u
izdato sa
4 oso
ranjene 6
zastupni
je ranjen
je stan
masnih izvid
pucali n
— Prona
polverskih ča
ke puske.
4 revol
nali na žan
je i revol
ova, iz koj
»Jadranski
«U vezi
kraj Vi
stivali su iz
rodni zastu
ika Kemtelja
namajemo, da
sječen, Ivan G
ntolović.«
SMRT TO
ma umro je s
od osnivača
jedne polža
lupi ljudi iz
ktatorskim re
čenje nekad
d. U senatu
JNS. Na
senat varžad
Thaler.
IZVOZ D
A U AMERI
nski proizvo
Sjedinjenim
je tome n
uju provadaju
almacije je
the smolove, v
obolnice. Proš
i obila iz N
lbanskog sira
suhih polipa
OTKRICE
JEDNIKU H
A Ivanu Pe
uju obavljene
češe naroda,
nizacija HSS
trštava. Od
kojima i onaj
Orsaga i dra
ime g. dra M
projih društ
pomenik je i
KRIŽAR
1938. izišo je
Križar i Križ
3 dinara, uve

bandari su se povukli na kraj sela, odu-
 su uspjeli da rastjeraju napadače. Pre-
 dosadanjim izvidima povredeno je 8
 ba, kojima je ukazana liječnička po-
 ba. Na lice mjesta upućen je jedan ban-
 inspektor. Sada vlada potpuni red i
 « — Sutradan je izdano ovo drugo
 beno saopćenje: »Prema naknadnim
 benim obavijestima prilikom sukoba
 taša HSS s organima žandarmerije na
 l. o. mj. u Novom Gradcu, o čemu je
 er izdato saopćenje, poginule su ne 3
 o 4 osobe. Od 8 ranjenih osoba teško
 ranjene 6, a 2 lakše. Martin Mesarov,
 odni zastupnik sa liste dra Mačka, te-
 je ranjen vatrenim oružjem u pluća i
 govo je stanje vrlo ozbiljno. U toku
 ašnjih izvida ustanovljeno je, da su na-
 ači pucali na žandarme iz vatrenog o-
 a. Pronađeno je do sada 14 ispaljenih
 olverskih čahura i dvije čahure od lo-
 ke puške. Isto tako su pronađena i o-
 eta 4 revolvera, iz kojih su napadači
 ali na žandarme. Među tim revolveri-
 je i revolver narodnog zastupnika Me-
 ova, iz kojeg je on pucao.« — Splitski
 »Jadranski Dnevnik« od 3. t. mj. ja-
 : »U vezi sa događajima u Novom
 adcu kraj Virovitice 1. t. mj. naveče o-
 tovali su iz Zagreba u Novi Gradac
 benim zastupnik dr Tomo Jančiković i
 ka Kemfelja, te se do sada nisu vratili.
 najemo, da su ubijeni seljaci: Franjo
 jecen, Ivan Gas, Stjepan Farkaš i Marko
 tolović.«

SMRT TOME JALZABETIČA. Ovih
 na umro je senator Tomo Jalzabetič
 i od osnivača HSS, u kojoj je zauzimao
 edne položaje. Kasnije je prišao onoj
 pi ljudi iz HSS, koji su surađivali sa
 tatorskim režimima. Narod, čije je po-
 renje nekad uživao, osudio je njegov
 . U senatu je pripadao klubu senato-
 JNS. Na njegovo mjesto dolazi sada
 nat varadžinski javni bilježnik dr Ni-
 a Thaler.

IZVOZ DALMATINSKIH PROIZVO-
A U AMERIKU. U zadnje doba dalma-
 ski proizvođači naišli su na dobru prođu
 sjedinjenim Američkim Državama. Čini se,
 je tome najviše koristila propaganda,
 u provodaju naši iseljenici u Americi. Iz
 imacije se izvoze u sjevernu Ameriku
 ne smokve, višnje, masline, ulje, osušene
 botnice. Prošlih dana je zadruga u Sil-
 gobila iz New-Yorka nalog za 2500 kg
 panskoga sira te za manju količinu ulja
 suhih polipa.

OTKRICE SPOMENIKA PK. PRED-
EDNIKU HRV. RADNIČKOG SAVE-
A Ivanu Peštaju u Zagrebu na Miro-
 ju obavljeno je 1. t. mj. uz brojno u-
 šće naroda, članova HRS, kotarskih or-
 nizacionija HSS i pretstavnika rodoljubnih
 uštava. Održano je više govora, među
 jima i onaj sadašnjeg predsjednika g.
 sraga i dra Reberskoga, koji je govorio
 ime g. dra Mačka. Nato su pretstavnic
 ojnih društava položili na grob vijence.
 omenik je izradio g. V. Radauš.

KRIZARSKI KALENDAR za godinu
 1938. izišao je i trebao bi ga imati svaki
 ržar i Križarica. Kalendar stoji neuvezan
 dinara, uvezan 5 dinara. Treba ga na-

bavljati radi prišteđe poštarine odmah za
 čitava društva.

II. HRVATSKI SOCIJALNI TJEDAN,
 koji se održao u Zagrebu od 25.—31. X. t.
 g., uspio je vanredno. Opširnije ćemo o
 njemu izvijestiti u sljedećem broju.

O DOGAĐAJIMA U KRAGUJEV-
CU Ministarstvo unutrašnjih poslova ob-
 javilo je ovo službeno saopćenje: »Prije
 konferencije, koju su namjeravali priredi-
 ti pristaše UO u Kragujevcu 30. X. u 8
 sati na večer, došlo je do sukoba između
 pristaša UO i pristaša JRZ. U sukobu je
 ispaljeno nekoliko metaka, od kojih je ra-
 njen jedan općinski pisar na službi u pred-
 stojništvu gradskog redarstva. Drugih žr-
 tava nije bilo. Red i mir je odmah uspo-
 stavljen.« Beogradske pak »Vreme« jav-
 lja ove potankosti o ovom sukobu: »Pri-
 likom sukoba teško je ranjen općinski pi-
 sar Ljubiša Vasić, koji je kasnije preminuo
 od rane. Radi smrti Vasića upašen je u-
 mirovljeni kapetan Aleksandar Blazavac
 pod sumnjom, da ga je on ubio, te je

Neka se zna!

Poslanica Arhijerejskog sinoda
 Sarajevski „Katolički Tjednik“ u
 svom br. 44. od 31. X. t. g. u izvrtku
 donosi gornju poslanicu, što doslovno pre-
 nosimo, sigurni, da će to interesirati i na-
 še čij. čitaoc:

Dobili smo separatan otisak „Poslani-
 ce Svetlog Arhijerejskog Sinoda pravoslav-
 nom sveštenstvu i narodu u Jugoslaviji“,
 potpisane 12. IX. o. g. od mitropolita Dosi-
 teja i episkopa Serafima, Irineja (Đorđevića)
 i Simeona, „pred Gospodom smirenih mo-
 litvenika“.

Poslanica blagosiva i tješi sve žrtve
 „surovog gonjenja pravoslavne crkve“, ubra-
 jujući ih „bez imalo dvoumljenja, u viteze
 časnog krsta i slobode zlatne“, i obećavajući
 im „vijenac života“, ako budu vjerni do
 smrti. „Znajte i pamтите“, stoji u poslanici,
 „da se za pravedniju stvar ni Sveti Sava
 nije mučio niti knez Lazar na Kosovu borio
 nego što je stvar za koju se vi sada mu-
 čite i borite“.

Episkopi oklanjaju od sebe klevete i
 neistine, da oni to čine „radi nekih ličnih
 i sujetnih računa“, ili da srpska „viša je-
 rarhija nije jednodušna u ovom tragičnom
 času naše istorije. Naprotiv, u Sv. Arhijerej-
 skom Saboru je jedan duh s Gospodom (I.
 Kor. 6, 17.). Smelo tvrdimo, da se odatno
 ne pamti, da je celokupno naše pravoslav-
 nom sveštenstvo, zajedno sa svojim pravoslav-
 nim narodom, bilo tako sjedinjeno jednom
 voljom, jednom idejom, jednim oduševlje-
 njem, kao što se to pokazalo za poslednjih
 nekoliko meseci teškog stradanja sviju nas,
 a osobito od tragične smrti našeg blaženo-
 počivšeg Patrijarha Varnave“.

Glavne motive borbe protiv konkordata
 „Poslanica“ ovako obrazlaže:

„Sa isto tako velikom blagodarnošću
 mi se javljamo i onim vernim članovima
 naše Svete Crkve, koji razumeše o čemu se
 sve radi, pojmiše znamenja vremena i po-
 mogoše Crkvi svojoj i narodu svome rečju
 govornom i pisanom. Oni razumeše, da je

protiv njega poveljen kazneni postupak po
 zakonu o zaštiti države. Osim Ljubiše Va-
 sovića ranjen je hicem iz revolvera i je-
 dan općinski namještenik, dok je jedan
 pristaša UO formalno premlaćen. Kasnije
 je došlo do ponovnog sukoba između dvi-
 ju grupa, te su tom prilikom polupani svi
 prozori u hotelu Palace, u kojem se obično
 sakupljaju pristaše UO. Isto tako je de-
 molirano nekoliko dućana. Općinska stra-
 ža, pojačana oružništvom, uspostavila je
 red. Izvršeno je nekoliko upašenja.« —
 Poslije ovoga krvavog političkog zbora u
 Kragujevcu došlo je do sličnog sukoba i
 u Pirotu, kako izvješćuje beogradske
 »Vreme«. Samo je ovaj sukob prošao bez
 krvi, a stradali su jedino prozori bioskopa
 »Nacional«, u komu se održavao zbor, i
 susjednog lokala »Pariz«, u kojemu su od-
 sjeli političari iz Beograda. Za vrijeme
 samoga zbora padale su grdnje i prijetnje
 i dizale se stolice namjerom, da se omete
 zbor. No intervencijom vlasti red je us-
 postavljen.

naša Pravoslavna Crkva bila primorana na
 otpor protiv jedne neustavne radnje, protiv
 jedne velike nepravde, da je ona stupila u
 jednu idejnu i načelnu borbu, a nikako u
 ličnu i partizansku; da se ona kao Nacio-
 nalna Crkva, osetila teško pogođena pravi-
 ma i povlasticama, koje su date jerarhiji
 jedne internacionalne verske organizacije, te
 je morala ustati u odbranu svojih prava i
 svog dostojanstva. Razumevi, dakle, pravil-
 no svu istorijsku zamašnost ove idejne bor-
 be, mnogi sinovi i kćeri naše Nacionalne
 Crkve ne požališe truda, da rečju ili perom
 obaveste sav naš narod, tačno i istinito, o
 onome o čemu se radi. Blagodareći Božjoj
 pomoći i njihovom trudu, sav naš narod
 ustao je kao list na gori da brani svoju ve-
 ru i svoju Crkvu, za koju su organski ve-
 zane sve naše pozitivne istorijske, kulturne
 i moralne tekovine. I njima mi šaljemo poz-
 zdrav i blagoslov. Hvala vam, braćo naša.
 Hvala vam što pred celim svetom posve-
 dočiste, kako Srbin zna biti velikodušan i
 tolerantan prema drugim verama, ali kako
 zna čuvati i braniti svoju veru.“

„Vaša probudena pravoslavna svest za-
 divlja je ceo svet. Pokazana moralna snaga
 naše Svetske Crkve — a Crkva ste vi — za-
 prepastila je naše neprijatelje. Sve zlura-
 dice, koje su se radovale do juče pocepa-
 nosti, partijskoj zavadenosti i tobožnjoj ver-
 skoj ravnodušnosti srpskoga naroda, stoje
 sada smučene pred iznenadnim preokretom
 činjenica. Javi se opet Srbin u svojoj slavi
 i snazi i veličini svojoj, na strah vrazima
 svejimi. Obistinila se reč slavnog vladike
 Njegoša, da „udar nađe iskru u kamenu“.
 Udar na srpsku svetinju iskresao je ne is-
 kru nego plamen, koji je vezao našu zemlju
 s nebesima i osvetlio našem pokolenju sve
 viteške mu pretke, viteške napore i tvore-
 vine prošlih pokolenja. U svetlosti toga
 plamena mi sada bolje vidimo svoje na-
 cionalne vrednosti. Ovi naši veliki svetite-
 lji, heroji mučenici za poslednjih deset sto-
 leća izgledaju nam bliži, srodniji i uzviše-

niji. Mi osećamo njihovo prisustvo s nama.
 Mi osećamo njihovu moćnu pomoć u ovim
 ljutim danima iskušenja i stradanja. Oni
 su s nama; ko može protiv nas? Oni vo-
 juju uz nas — ko će nam odoleti?

Zbog toga, braćo i sestre i deca naša u
 Gospodu, molimo vas, da i sada, kao i u-
 vek, budete blagodarni svevišnjem Tvorcu,
 koji zna šta radi. Ne prestajte moliti se
 Njemu sa smernom skrušenošću i blagodar-
 nošću. Kajte se, popravljajte se, izmirujte se,
 ujedinijte se. Vaša ujedinjena snaga potreba-
 na je ličnom dobru svakoga od vas; ona
 je potrebna i opštem dobru preskupe O-
 tadžbine vaše; ona je potrebna našem mi-
 lom i mladom Kralju Petru II.“

Križarske vijesti

NOVA KRIZARSKA BRATSTVA os-
 novana su u Osorniku (okružje Du-
 brovnik) i u Derventi (okružje Sara-
 jevo).

ODRŽANI TECAJEVI. Održan je teh-
 nički tečaj 10.—12. X. u Ravnoj Go-
 ri, a vođio ga je br. Branko Stimac. —
 16. i 17. X. održan je tečaj u Komiži
 (br. Lav Znidarčić) te 18. i 19. X. u Jel-
 si (br. Lav Znidarčić).

ODRŽANE PRIREDBE. U nedjelju
 17. X. bio je križarski dan u Domaslov-
 cu i govorio je dr Cicak. — U nedjelju
 24. X. održan je križarski dan u Srij. Mi-
 trovici, na kome su sudjelovali Križari
 iz okolnih mjesta, a govorio je dr Cicak.
 — Taj dan bio je križarski dan i u Ka-
 linovcu, gdje je u ime VKB govorio
 S. Ramljak. — Isti dan bila je proslava
 križarskog dana u Sv. Križu Začretju
 te u Zagrebu na Martinovki.

POSVETA SPOMENIKA POK. KU-
MICICU. U Zagrebu je na posveti spome-
 nika pok. hrv. književniku Kumičiću 17. X.
 prisustvovala odred uniformiranih Križara sa
 glazbom.

POSJETI I PREDAVANJA. U nedje-
 lju 17. X. posjetio je KB u Granešini
 brat R. Pavlek, KB u Bistri br. Haman,
 KB u Vel. Gorici brat F. Orgić. — U
 nedjelju 24. X. održali su posjete i preda-
 vanja u Velikoj Gorici (Haman) i
 u Vinkovcima (dr Cicak).

VELIKI DAR. Poznati prijatelj križar-
 ske organizacije Antun Res, industrijalac,
 poklonio je zagrebačkim Križarima 6 truba i
 6 bubnjeva. — Trgovina fotografskih po-
 trepština Corso u Ilici poklonila je VKB
 lijepi album slika sa priredbe križarskog
 dana u Zagrebu 3. X.

PISMO PREUZV. GOSP. NADBISKU-
PA DRA BAUERA. Na pozdravno pismo
 sa glavne skupštine VKB poslao je preuzv.
 g. nadbiskup dr Antun Bauer Velikom Križ-
 arskom Bratstvu ovo pismo: „Srdačno za-
 hvaljujemo na pozdravu, koji ste mi poslali
 sa glavne skupštine dne 3. o. m. Citavoj
 križarskoj organizaciji i svima njezinim čla-
 novima dajem od srca rado svoj natpastirski
 blagoslov.“

ODLIKOVANJE. Duhovnik AKB „Mah-
 nić“, te član društvenoga suda VKB preč.
 g. Ilija Anaković, imenovan je rektorom
 Đakovačkoga bogoslovskeg sjemeništa.
 Čestitamo!

igeri iz slobodno-zidarskih loža i komu-
 stičkih tajnih i javnih gnijezda. Mi gle-
 amo i vidimo dobro oko sebe. Vidimo,
 o nas hrani i čim nas hrani. Ili, zar mi-
 lte, da će nas netko uvjeriti, da će dobro
 biti, bude li nam se omladina šopala koje-
 kvim beogradskim marksističkim ili polu-
 marksističkim listovima ili produktima ma-
 r i zagrebačkih literarnih hohštaplara?
 ve je to samo za jednu veliku lomaču,
 a kojoj bi trebalo spaliti sav taj gad i
 mrad, da nam odlane i da zrak bude
 šči. Mi hoćemo novu, zdravu, narodnu
 kulturu. Hoćemo omladinu, koja će učiti
 znati. Omladinu, koja će stvarati i na
 polju literature i umjetnosti, ali u duhu
 našega naroda. Kojoj ne će biti uzor ni na
 literarno-umjetničkom polju moralne kre-
 ature degeneriranih naroda, nego koji će iz
 duha i zdravlja svoga naroda stvarati veli-
 ka djela literature i umjetnosti naše.

Braćo! Mi gledamo oko sebe i vidimo
 dobro, što je iz nas učinio demonski duh
 demonska sila pljačkaškoga kapitalizma,
 evrejske plutokracije, i proždrljivosti. Mi
 ne nalazimo danas kao i drugi narodi ra-
 ppeti između dvaju sistema, dviju nauka,
 koje su čedo istoga oca i djelo istih ljudi.
 Dok nas je tudi kapital prijamio, a Zidov
 do kostiju ogulio, u isto vrijeme nama i
 našoj sirotinji dolaze učenici Zidova Marksa
 i Tatarina Staljina i tješe nas komunistič-
 kim rajem; — naravno, u kojem će oni
 voditi i zapovijedati. Ne smije se smetnu-
 ti s uma, da su mnoge ovom naukom za-
 siepilji i mnogo sirotinje pokvarili. I mi
 smo svjedoci, kako danas dobro organizova-

Bez novoga duha nema ni nove mlade
 Hrvatske. Hrvatske, koju u svojim duša-
 ma i srcima nose svi pripadnici našeg roda
 i imena. Hrvatske, za koju se mora dugo
 i dugo raditi i koja će nastati onda, ka-
 da mi budemo novi ljudi. Bez novih lju-
 di nikada nove Hrvatske!

Da, to mi znamo, križarska braćo!
 Mi znamo, da su putovi do pune ob-
 nove narodnog života dugi i teški. Ali
 mi smo se odlučili, da za vremena i ore-
 mo, da radimo i da se borimo.

Protiv nama su ustale i ustaj će vanjske
 i nutarnje sile. Ali mi ni pred njima ne
 ćemo sustati. Vanjske su se sile mogle uvje-
 riti, da Križari nisu mekušci, koji će se
 ugnuti pred svakim vjetroj i svakim u-
 garcem. Ovih sedam godina našeg rada
 bilo je sedam godina uspona na Kalvariju.
 Rodili smo se u času, kada je utihnulo u
 Hrvatskoj svaki javni i privatni rad i ka-
 da su Pera Živković i njegovi drugovi
 mislili, da će puškom i silom stvoriti od
 omladine naše nešto, što ona nije niti će bi-
 ti. Mi smo i njima i svakoj sili rekli
 Mi se ne ugrabimo i ne ćemo se ugnuti
 sa svoga puta! I u času, kada je Hrvatskom
 vladao grobni muk, mi smo se borili, rad-
 li i uspijevali. Nijesu nas smetale na oko
 nesavladljive zapreke, ni zatvori, ni globe, ni
 prijetnje, ništa. U mucu smo izdržali i osta-
 li smo živi. I kada će se, braćo, pisati po-
 vijest našega gibanja u sklopu hrvatske na-
 rodne povijesti, vidjet će se, da je Križarstvo
 dalo svom narodu i njegovoj omladini najvi-
 še u najtežim danima. Nijesu nam to hono-
 rirali svi, koji bi to morali učiniti. I nutar-

nje su sile usporavale naše korake i udale-
 čivale naše uspjehe. Koliko zapreka, koli-
 ko teškoća smo imali u ovo sedam godina
 koje su iza nas! Ali ni to nas nije pokole-
 levalo, i mi danas, evo, živi, odlučni i
 borbeni dižemo svoje zastave i poručujemo
 prijateljima i protivnicima našim: Križar-
 stvo je tu i ono ostaje tu! Mi ne napušta-
 mo osvojenih terena ni novih osvajanja. Za
 nas postoji samo jedan program, a taj je:
 Naprijed za Boga i Hrvatsku!

Ne će nas smetati, što u redovima o-
 mladine imade i toliko zla! To su poslje-
 dice zlosretnog našeg razvoja. Mi i ne
 trebamo mekušaca, kojima je životni ideal
 korzo, hofiranje i čekanje mjesta i položaja.
 Mi i ne trebamo pokvarenih, ženskara,
 ni onih, kojima mozak staje kod ženske
 suknje i dalje niti šta znadu niti mogu.
 Mi ne trebamo ni onih, koji su pregrlati
 u patriotizmu, a premali po sreću, poštenju
 i znanju. Takvi i nijesu nova, mlada, naša
 Hrvatska. To su refleksi vlasti tuđih utjecaja,
 tuđih ideja i nosioci samoživstva, koje na-
 rodi moraju suzbijati u interesu svoga živa-
 ta i održanja.

Mi hoćemo drugu mladost.
 Mladost, koja živi za ideale i umire
 za ideale.
 Mladost čistu u sreću, duši i težnjama.
 Mladost radnu i požrtvovnu.
 Mladost pravde, discipline i reda.
 Sa takvom smo mladošću osvajali do-
 sada, osvajat ćemo i dalje do punog us-
 pjeha i pobjede.
 Da, mi ćemo naprijed. I mogu doći
 novi progoni, nove nevolje, mi ćemo napri-

Po svijetu

U SPANJOLSKOJ uslijed nevremena i velikih poplava vlada, uglavnom, zatišje na svim frontama. Avijacija je jedino nešto aktivnija. Popravljaju se međutim rovovi i važniji putevi, koje je poplava oštetila, te se obe strane spremaju za skorou odlučnu navalu.

RAT U KINI. Kinezi su doživjeli veliki poraz kod Šangaja te su se morali povući. Japanci žele svakako izazvati odluku kod Šangaja. Japanske čete prešle su rijeku Sučao, dok Kinezi napreduju duž pruge Peking-Hankau. I u sjevernom Šansiu vode se ogorčene borbe između 11. japanske divizije i 8. kineske armije.

POLOŽAJ U PALESTINI je i dalje veoma ozbiljan, i pored svih strogih mjera, koje su preduzele engleske vlasti. Sukobi, napadaji i atentati vrše se dnevno. U mnogim mjestima i dalje vlada opasno stanje te ulicama krstare vojne patrola.

SENZACIONALNI DOGAĐAJI U RUMUNJSKOJ. U Rumunjskoj 1. t. mj. objavljen je kraljev ukaz o umirovljenju većega broja viših časnika, koji je izazvao silno iznenađenje. Umirovljeni su: šef rumunjskog generalštaba Sichiitu, svi članovi vrhovnog vojnog savjeta, 47 komandanata-generalala, među kojima svi armadni zapovjednici i inspektori, 132 zapovjednika-pukovnika i još 1.600 (hiljadušesto) drugih viših i nižih časnika. U političkim krugovima ne može se još shvatiti značenje ove odluke, koja predstavlja potpuni prekid s dosadašnjom rumunjskom vojnom politikom i preokret na nove puteve.

NOVI AMERICKI MOBILIZACIONI PLAN predviđa opću vojnu obavezu za slučaj rata.

Javna zahvala

Nedavno je izgorila naša štala, koja je bila osigurana kod »CROATIAE« osiguravajuće zadruge u Zagrebu.

Naše uvjerenje i očekivanje, da ćemo kod likvidacije štete i brze isplate odštete naići na punu susretljivost »Croatiae«, potpuno se obistinilo.

»Croatia« je i ovim činom kulancije dokazala, da potpuno zaslužuje svestrano povjerenje svojih stotinu-tisuća osiguranika, koje povjerenje i uzdiže »Croatiu«, da je najodličnije fundirana i da njezina kulancija dolazi u svakoj prilici do potpunog izražaja.

Zahvaljujući se ovim putem »Croatia«, mi je svakome najtoplije preporučujemo tim više, što je ona najstariji čisto domaći osiguravajući zavod.

Pečat:

Rkt. Zupski Ured Krista Kralja
Čitluk—Brotnjo.

O. Bernardin Smoljan, v. r.
župnik

jed. Jer mi ne vojujemo za svoje ciljeve, ni za svoje koristi, nego za Boga i Hrvatsku. A Boga se i Hrvatsku ne smjče i ne može izdati i ostaviti. Križarstvo ih ne će ostaviti.

Podite stoga, braćo, diljem hrvatskih zemalja i ponosite u novu Merzovu godinu Križarstva ove naše poruke!

Podite u Dalmaciju našu, Bosnu ponosnu, Srijem, Slavoniju i krasno Zagorje naše! Svuda, svuda podite i recite svoj dragoj braći i sestrama, da smo odlučili kao nikada da idemo, da se borimo i da osvajamo.

Vi ćete doći u mjesta svoja i reći ćete svoj hrvatskoj omladini, da je blizu i da je tu onaj odlučan čas, kada će se morati svi odlučiti, kakvu Hrvatsku žele izvoštiti i imati.

Vi ćete tu omladinu pozvati, da se pridruži nama, koji hoćemo uistinu sretnu, našu i Božju Hrvatsku. Hrvatsku vjere i poštenja.

Hrvatsku prave prosvjete i napretka. Hrvatsku socijalne pravde.

A omladina će doći k nama. Ona zdrava, dobra i poštena naša omladina. Omladina idealizma, ljubavi, rada i žrtve.

I vi ćete tu omladinu pozvati na posao bez odmaranja. Na rad i stvaralaštvo bez okolice. Raditi se mora, raditi i raditi, da stvorimo svojom snagom, uz blagoslov Božji, temelje našeg novog života — novu, mladu i Božju Hrvatsku.

NEPISMENIH kod nas još uvijek ima više negoli pismenih. Najveći postotak nepismenih je u vrbaskoj banovini.

Slobodna ljubav

Je li ovoga pop nagovorio ?

Svaki onaj koji brani vjeru i tvrdi da ima Boga, toga je pop „napumpao“ — tako govore komunisti i pobornici slobodne ljubavi.

Nedavno se u kinu prikazivao nermalan film, a naravno da je taj film bio za slobodnu ljubav „moralan“. I učenice srednje škole, kao i maturanice — razumije se kao članice ili širiteljice slobodne ljubavi — propagirale su da što više prikupe djevojaka i mladića u kino.

Stajala je grupa učenica na uglu Poljane, a u srećini je stajao „neki gospodin“ manjega stasa, bez šešira, s crvenom kravatom. Kako je ko prošao, svi skupa: „Hajde, družo, drugarice, u kino! Danas je lijep film!“ Pitao sam, ko je taj gospodin. Neki od prolaznika odgovori mi, da je to profesor. Iz znatiželjnosti stao sam malo podalje i promatrao tu grupu.

Nešto poslije ide „neki gospodin“ višega stasa, okrugla i rumena lica, u sivom oaljelu, sa crvenkastom kravatom. „Zdravo, drugarice!“ — „O, zdravo, doktore!... Idemo li u kino?“ — „Zato sam i došao!“ — „Mi ovdje kupimo da što više bude svijeta!“ — Najednom će čitava skupina: „Hajdemo! Već je zvonilo!“ — — — Upute se, kao, eto, opet jedne grupe. „Stanimmo da rekneмо i ovima!“ Ali kad su došli malo bliže, čuje se glas jedne iz srećine sa kosom u „rolu“, u „vešti“ na crvene kocke, bez rukava i dosta prozirnoj, obučene baš „filmski“: „Hm! To su na-

pumpani Križari!“ „Onda ne ostaje nego da idemo!“ Na ulazu susretnu mladića od dvadesetak godina, prosto obučena, mršava, kako razgleda slike filma. Približiše se k njemu i jedan od njih reče: „Hajde, družo, to je lijepo! Ne treba da gledaš slike!“ — Šutnja. — Pride k njemu ona „filmski“ obučena i reče: „Ako nemaš; mi ćemo platiti!“ — Opet šutnja. — Najednom ga „filmska diva“ uhvati za rame: „No, ideš, družo u kino?“ On se okrene i na „mote“ ih zove, pa im pokazuje jednu sliku gole ženske. Tada se skupina slobodne ljubavi (sa doktorom, t. j. nedovršnim pravnikom, i profesorom) dosjetiše, da ovaj čovjek mora biti gluhonijem. Međutim, ovaj gluhonijem im je i dalje na „mote“ pokazivao, da su to vragovi, pošto im je „rogove“ pokazivao, a „filmsku divu“, „modernu“ obučenu, tjerao je i gurao od sebe, te svima pokaže na nebo, što je značilo: Bog sve gleda! On će vas kazniti! — te ljutit na njih stade mahati rukama oko sebe, tjerajući ih i dijelajući im „rogove“ (t. j. nazivajući ih vragovima u ljudskom obliku). Još jednom pokaže na nebo i — skine kapu.

Skupina ode u kino s nelagodnim osjećajem međusobno govoreći: „Lijepo nas je ovaj poštimao! A što bi bilo, da je znao govoriti?“

Dakle, družo, je li ovoga pop nagovorio?

Job

Život Šibenika

BLAGDAN KRISTA KRALJA i ove godine grad Šibenik dostojanstveno je proslavio. Sva društva Kat. Akcije prisustvovala su jutro u katedrali korporativno sv. Misi i zajedničkoj sv. pričesti. Sv. Misa i prigodnu propovijed održao je preč. don A. Radić, duhovnik Križarica. U 11 s. bio je pontifikal preuzv. biskupa. Uvečer iza listopadske pobožnosti preuzv. biskup održao je prigodnu homiliju o Kristu kao Kralju pojedinaca, obitelji i društva uopće. Teškim riječima ošinuo je i osvrnuo se na strašnu pojavu bijele kuge. Iza propovijedi preuzv. biskup predmolio je posvetnu molitvu presv. Srcu Isusovu. — U samostanskoj crkvi sv. Lovre bilo je klanjanje od 11 s. pa do 5. U ostalim crkvama bile su svečane službe Božje kao na najveće blagdane i prigodne propovijedi o Kristu Kralju.

SVI SVETI I MRTVI DAN bili su i ove godine tradicionalno proslavljeni. Na Sve Svete preuzv. biskup služio je pontifikal. Preko pontifikala održao je propovijed o blagdanu Svih svetih i Dušnom danu. Popodne u 3½ s. krenula je iz katedrale na groblje procesija za mrtve. Procesija su prisustvovala bratovštine, sjemeništarci, č.č. sestre, redovnici, preč. Kaptol i mnoštvo pobožnoga svijeta. Preko procesije pjevao se ps. »Smiluj mi se Bože«. Na groblju dao je održanje prepozit presvij. don R. Pian. Gradski župnik preč. don A. Šarac održao je propovijed o mrtvima. Radi prevelike buke i žamora mnogi se nažalost nijesu mogli okoristiti s propovijedu. Na Mrtvi dan bila je pontifikalna sv. Misa preuzv. biskupa za sve vjerne mrtve.

BLAGDAN SV. LINARDA slavi se u dolačkoj župskoj crkvi sv. Križa u nedjelju 7. t. mj. Ujutro u 6 s. biće lekcije. U 7 s. pjevana župska sv. Misa. U 9 s. školska sv. Misa. Popodne u 4 sata blagoslov sa Presvetim i ljubljenje sv. Moći.

KRIŽARICE ZA MISIJE. Prilikom misijskoga dana u nedjelju 24. t. mj. imale su Križarice i Male Križarice u Katoličkom Domu svećani misijski sastanak. — Za Male Križarice održan je u 3 sata pp., a za velike u 5 sati. Na sastanku Malih Križarica djeca su održala svoje deklamacije i priče, a govornice su im voditeljica s. Bakija Marija i duhovnik preč. don Ante Radić. — Sastanak Križarica članica otvorila je i vodila ga s. Tomičić Marija. U svojoj uvodnoj riječi istakla je veliku potrebu rada i žrtve za misije. Predavanje o misijama vrlo iscrpno i sadržajno održala je s. Šarin Nevenka. Na

dnevnom redu bile su i 2 deklamacije, vrlo lijepo i osjećajno izvedene, jedna crtica te pjevanje 2 urođeničkih pobožnih pjesama u njihovom jeziku. Preč. don Ante Radić, duhovnik Križarica održao je svoj govor, koji je svojom jakošću i uvjerljivošću potakao sve prisutne na veću ljubav, smisao i žrtvu za misije.

SV. MARTIN, biskup, slavi se u četvrtak 11. t. mj. u kapeli sjemeništa. Uoči blagdana biće pjevane litanije. U četvrtak na svečev blagdan biće u 5 s. jutro pjevane lekcije, a zatim pjevana sv. Misa. Iza pjevane sv. Mise slijediće tihe sv. Mise. U 10 s. biće svečana sv. Misa. Popodne u 4 s. biće blagoslov s Presvetim i ljubljenje sv. Moći.

KRIŽARSKI TECAJ. Križarsko Okružje u Šibeniku priredilo je trodnevni organizacijsko-tehnički tečaj za bratstva sjeverne Dalmacije i za ona mjesta, gdje se namjerava osnovati Križare. Odaziv je bio brojan. Seljački momci su se 3 dana žrtvovali, molili i radili. Razglabali su ideološka i organizacijska pitanja u predavanjima vlč. don M. Lukete, dra K. Zorića, prof. S. Kuraje i M. Stipičevića, stud. Z. Malića i drugih. Br. A. Zanimović, K. Kulić i Z. Belamarić vodili su tehničku stranu tečaja vrlo dobro. Na dan Krista Kralja svi tečajci korporativno su sudjelovali na sv. Misi i sv. pričesti u katedrali. Poslije svakoga predavanja je voda tečaja br. Z. Malić razvio debatu i citirao, što će zapisati. Na svršetku tečaja, pri ispitivanju, tečajci su dokazali, da su naučili i prihvatili sve. Tako su se spremili, da svježim oduševljenjem i spremom porade što više za Boga i Hrvatsku te po križarskom preporodu obrane naše krajeve.

URA KLANJANJA biće u katedrali sv. Jakova u prvu nedjelju ovoga mjeseca 7. t. mj. Počinje u 6 s. Preko ure biće kratka euharistijska propovijed.

SV. PRICEST UCENIKA. 29. i 30. pr. mj. obavili su sv. ispovijed i pristupili sv. pričesti svi učenici realne gimnazije, a učenice 23. i 24. p. mj.

TRODNEVNICA BL. NIKOLI TAVELIĆU. Kao priprava za svečanu proslavu blagdana Bl. Nikole Tavelića održaće se u katedrali sv. Jakova trodnevna pobožnost u čast Bl. Nikole Tavelića. Trodnevnica održaće se zajedno sa devetnicom Gospi od Zdravlja. Trodnevnica biće 11, 12. i 13. t. mj. Počinje u 6 s. naveče.

DEVETNICA GOSPI OD ZDRAVLJA počinje u katedrali sv. Jakova

u četvrtak 11. t. mj. Svake večeri i ruzarij, devetnica i pjevane litanije. Počinje u 6 s. uvečer.

DUHOVNE VJEBE SJEMENIŠTVA RACA. Od 29. pr. mj. do 1. t. mj. obavili naši sjemeništarci trodnevne duhovne vjebе pod vodstvom vlč. don Petra Čičića.

ZADUSNICE ZA POKOJNE ČLANOVE »KOLA«. M. f. d. »Kolo« dalo otslužiti sv. Misu na Mrtvi dan za svoje preminule članove. Sv. Misa služe je presvij. Pian, a na koru pjevali su č.č. novi »Kola«. Iza sv. Mise dano je održanje.

SVIM ČLANICAMA »ZIVOGA SV. JETLA« javljan, da je nakana klanjanje za slijedeći tjedan (od 8.—14. XI.): za sv. vjerne duše u čistilištu, da što prije riješe svojih muka ugledaju lice Boga svoga. — D. Ante Radić.

Naši dopisi

Prvič-Šepurina

Obnova Djevojačkog Društva Presvete Srca Isusova. Nakon 15 godina pristup se obnovi tako lijepog i korisnog društva. Veliki je broj djevojaka dolazio k mjesnom dušobrižniku sa željom, da se što prživi to sveto društvo. Isti je to jedva čekao i 3. X. t. g. pozvao sve djevojke u staru crkvu, gdje ih je potakao da što većem broju pristupe u društvo. Prošao 1n je pravila i naglasio svrhu društva, barem se jednom u mjesecu pričestiti, naknadu za sve uvrede, što ih Božans Srce Isusovo prima, osobito u presveto oltarskom sakramentu, i da bi se same kreposnije vladale. Spomenuo im je, ne uvijek imaju na pameti svoju društvenu zastavu sa slikom Božanskoga Srca Isusova, iz koga izlazi plamen, u kome je zađen križ, a oko Srca trnova kruna te tka o ovim svetim znakovima često razmišlju. Na koncu im je doviknuo, da se boja za slavu Isusovu pod znakom Božanskoga Srca s križem, trnovom krunom i plamnom ojelotvorne žive vjere. „Nemojte bojati ničijih prigovora, jer Vam ne smije nijedan pošten čovek ništa prigovoriti buduću da imate čiste i poštene ciljeve. S ovim je riječima mjesni dušobrižnik vršio. — 10. X. t. g. bila je izabran uprava društva sa Vlahov Mariom, upravteljicom, na čelu koja je izabrala sebi glavariče, da joj pomažu pri vodenju društva i to: Antulov Ivu, Antić-Poluš Mariju, Frnić-Kešić Ljubu i Grubelić Mariju. Na koncu je izabrana za blagajničarku i knjiničarku Vjekoslava Vlahov. S doprinosim će se popraviti zastava i resiti oltar Srca Isusova. Ovom je zgodom mjesni dušobrižnik preporučio članicama brigu za čistoću i urednost crkve i crkvenoga ruha.

Smrt Marice Antulov. U veselju rad obnove djevojačkog društva Srca Isusoveto žalost radi gubitka jedne članice. Sveto je živjela i sveto je umrla. Tužila se da joj je teško pri srcu, što mora radbolesti izostavljati svetu Misu, jer je već o Velike Gospe u krevetu. Još joj je težibilo, kada je nedjeljom za vrijeme službe Božje čula nemarne ljude koji mogu poč u crkvu, ali neće. Prije je naše selo nalazilo utjehe i zabave u crkvi u molitvi, čega je sada nažalost sve manje. Preselila se u vječnost, pokrijepljena utjehama svetelje re, 17. X. 18. X. bila je pjevana Misa a istoga dana pošlje podne sprovod mile pokojnice. Nosile su je članice i poklonile joj. lijepi vijenac sa dvije kite svježega cvijeća. Ostale su članice molile ruzarij u sprovodu za ispokoj njene duše. P. u m.

Banjevci

GRADNJA NOVE ZUPSKE CRKVE

Prošle su godine seljaci sagradili zgradu za osnovnu školu. Sad su počeli s predradnjama za novu župsku crkvu. 24. listopada bio je zaziv Duha Svetoga Zvonjava i slavljenje zvona sa stare crkvice objavili su, da se počinje veliko djelo. Crkva je siromašna, a selo je siromašno. Ipak seljaci su spremni sve žrtvovati za gradnju nove crkve. 25. listopada glavari sela Marko Savić Filipov počeo je sa prvim odjelkom seljana da kopa kamenje. Drugi dan je radio s drugim odjelkom Bože Savić, treći dan Mate-Tomislav Savić, a četvrti dan Bože Brković. Tako će slijediti rad naizmjenice po redu. Odaziv je seljaka srdačan i spreman. Ko gleda samoprijegorni i veseli rad na kopanju kamenja, taj može da zaključi, da će sigurno ovo veliko djelo biti sretno privedeno kraju. Bože daj, da Banjevci čim prije dobiju novu pristojnu župsku crkvu!

Svoj k svome!

Svoj k svome!

Odlikovana Tvornica Voštanah Svijeća
VLADIMIRA KULIĆA — NASLJEDNICI

ŠIBENIK